

TUSSEN NEW YORK EN GENÈVE: VN-KRONIEK December 2024 tot februari 2025

Margarita Avramtcheva, Bram Burger & Janneke Bossenbroek *

Samenvatting | Deze kroniek beschrijft de gebeurtenissen in de diverse mensenrechtenorganen van de Verenigde Naties (VN) van mei tot september 2024. Hierbij komen eerst de politieke organen aan bod: de Veiligheidsraad en de Mensenrechtenraad, en vervolgens de gespecialiseerde Comités die toezien op de naleving van de verschillende VN-mensenrechtenverdragen.

DOI | 10.54195/NTM.23191

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0

Voordat we aan deze versie van de kroniek beginnen, is het belangrijk om te ondertekenen dat de Verenigde Naties momenteel een zeer onzekere periode doormaken als gevolg van een aantal maatregelen die de Verenigde Staten heeft genomen. Zo heeft de Verenigde Staten zich teruggetrokken uit verschillende organisaties en verdragen, waaronder het Akkoord van Parijs, de Wereldgezondheidsorganisatie en de Mensenrechtenraad, of heeft het land aangegeven van plan te zijn zich verder terug te trekken uit die organisaties en verdragen. Bovendien heeft de Verenigde Staten sancties ingevoerd tegen het Internationaal Strafhof, zijn ze gestart met ingrijpende bezuinigingen op de financiering van humanitaire hulp en is het land voornemens om de financiële bijdrage structureel te verlagen. Deze acties brengen het vermogen van de VN om haar mandaat uit te voeren direct in gevaar, vooral tijdens de huidige liquiditeitscrisis.

Veiligheidsraad

De Verenigde Staten (onder President Joe Biden) zagen in december als voorzitter van de Veiligheidsraad toe op de goedkeuring van zeven resoluties, waarvan er vijf zagen op hoofdstuk VII van het VN-Handvest, dat de Raad in staat stelt beslissingen te nemen om de internationale vrede en veiligheid te handhaven of te herstellen.¹ De Raad nam unaniem resolutie 2762 aan over de sanctieregeling tegen Al-Shabaab, waarbij de lidstaten toestemming kregen om schepen te onderscheppen en te inspecteren die ervan verdacht worden verboden goederen te vervoeren (zoals illegale wapens, houtskool en onderdelen van explosieven), en waarbij het mandaat van het panel van deskundigen met drie maanden werd verlengd.² De Raad heeft de resoluties 2761 en 2763 aangenomen, waarbij de humanitaire uitzonderingsbepaling van resolutie 2664 met betrekking tot de sanctieregeling tegen ISIL (Da'esh) en Al Qaida wordt verlengd, en het

- M.S. Avramtcheva rondde een LL.M. Public International Law af aan de Universiteit van Oslo en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel. B. Burger rondde een LL.M. Public International Law af aan de Universiteit Leiden en een LL.M. in International Human Rights & Environmental Law aan de University of New South Wales en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel. Mr. J.A. Bossenbroek rondde een LL.M. Public International Law af en een LL.M. Strafrecht aan de Universiteit Utrecht en schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel.

1 VN, 'Security Council in Review December 2024', SCPCRB/SCAD, december 2024.

2 Resolutie 2762 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (13 december 2024), UN Doc S/RES/2762.

mandaat van het *Analytical Support and Sanctions Monitoring Team* (krachtens de resoluties 1526 (2004) en 2253 (2015)) met betrekking tot ISIL (Da'esh), Al Qaida en de Taliban en daarmee verbonden personen en entiteiten wordt uitgebreid.³ Voorts heeft de Raad, met het op twee na hoogste aantal mede-indieners ooit (110 lidstaten), unaniem resolutie 2764 (2024) aangenomen, waarin wordt opgeroepen tot duurzame capaciteiten voor kinderbescherming in vredesoperaties van de Verenigde Naties en tot het integreren van kinderbescherming in alle conflictpreventieactiviteiten.⁴ Actiepunten in de resolutie zijn onder meer specifieke bepalingen voor kinderbescherming in de mandaten van alle relevante vredesoperaties van de Verenigde Naties, verbetering, opleiding en integratie van adviseurs op het gebied van kinderbescherming, coördinatie, steun voor nationale instellingen, de belangrijke rol van regionale organisaties en het belang van de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal voor kinderen en gewapende conflicten die de inspanningen op het gebied van toezicht, verificatie en rapportage coördineert en leidt.⁵ Tot slot verlengde de Raad met resoluties 2765 en 2766 de mandaten van de VN-stabilisatiemissie in de Democratische Republiek Congo en de VN-waarnemersmacht voor terugtrekking uit Syrië met respectievelijk twaalf en zes maanden.⁶ Via drie persverklaringen herhaalde de Raad zijn volledige steun voor het werk van de Bijstandsmissie van de Verenigde Naties in Afghanistan (UNAMA).⁷ De speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal, veroordeelde scherp het aanhoudende bendege geweld in Haïti,⁸ en riep op tot de uitvoering van een inclusief en door Syrië geleid en door Syrië beheerd politiek proces in Syrië.⁹

In januari zag Algerije als voorzitter van de Veiligheidsraad toe op de goedkeuring van vier resoluties.¹⁰ Resolutie 2768 herhaalde de eis van de Raad om de aanvallen van de Houthi's op koopvaardij- en handelsschepen in de Rode Zee onmiddellijk te staken. Verder verlengde de Raad zijn verzoek aan de secretaris-generaal om maandelijks verslag uit te brengen.¹¹ Resolutie 2769 verlengde de sanctieregeling tegen Libië, het wapenembargo, de bevrozing van tegoeden en het mandaat van het deskundigenpanel.¹² Resolutie 2771 verlengde het mandaat van de vredesmacht van de Verenigde Naties op Cyprus, en resolutie 2770 bepaalde dat de nieuwe verkiezingen voor het Internationaal Gerechtshof zullen plaatsvinden op 27 mei 2025.¹³ De Raad gaf onder meer uiting aan grote bezorgdheid over de alarmerende toename van terroristische aanslagen, met name in de Sahel en West-Afrika, erkende de inspanningen die worden geleverd om de institutionele structuur van de Afrikaanse Unie voor terrorismebestrijding te versterken en verzocht de secretaris-generaal de Raad jaarlijks op de hoogte te houden van de

3 Resolutie 2761 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (6 december 2024), UN Doc S/RES/2761; Resolutie 2763 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (13 december 2024), UN Doc S/RES/2763.

4 Resolutie 2764 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (20 december 2024), UN Doc S/RES/2764.

5 Resolutie 2764 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (20 december 2024), UN Doc S/RES/2764.

6 Resolutie 2765 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (20 december 2024), UN Doc S/RES/2765; Resolutie 2766 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (20 december 2024), UN Doc S/RES/2766.

7 Security Council Press Statement on Afghanistan, Veiligheidsraad SC/15957, 27 december 2024.

8 Security Council Press Statement on Haiti, Veiligheidsraad SC/15954, 23 december 2024.

9 Security Council Press Statement on Situation in Syria, Veiligheidsraad SC/15943, 17 december 2024.

10 VN, 'Security Council in Review January 2025', SCPCRB/SCAD, januari 2024.

11 Resolutie 2768 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (15 januari 2025), UN Doc S/RES/2768.

12 Resolutie 2769 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (16 januari 2025), UN Doc S/RES/2769.

13 Resolutie 2771 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (31 januari 2025), UN Doc S/RES/2771; Resolutie 2770 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (24 januari 2025), UN Doc S/RES/2770.

gezamenlijke inspanningen van de AU en de VN om het terrorisme in Afrika te bestrijden.¹⁴ Terroristische aanslagen bleven een belangrijk onderwerp, aangezien de Raad ook in zijn persmededelingen de afschuwelijke terroristische aanslagen met dodelijke slachtoffers in het gebied Point Triple in de Republiek Benin in de krachtigste bewoordingen heeft veroordeeld, en zijn diepe bezorgdheid heeft geuit over het escalerende geweld, onder meer in en rond El Fasher, Noord-Darfur.¹⁵ Ten slotte verklaarde de Raad dat de nieuwe vijandelijkheden en acties in Congo niet zullen worden getolereerd, aangezien bij de vijandelijkheden van M23 in Congo rechtstreeks is geschoten op posities van de VN-stabilisatiemissie in de Democratische Republiek Congo (MONUSCO) en verschillende blauwhelm soldaten waren gedood.¹⁶

In februari nam de Raad onder leiding van de Volksrepubliek China drie resoluties aan.¹⁷ Ten eerste verlengde de Raad bij resolutie 2772 het mandaat van het deskundigenpanel voor Soedan met een jaar.¹⁸ Ten tweede nam de Raad resolutie 2773 aan waarin hij het aanhoudende offensief en de opmars van de Beweging van 23 maart (M23) in Noord- en Zuid-Kivu in de Democratische Republiek Congo scherp veroordeelde en stelde dat de M23 de vijandelijkheden onmiddellijk moest staken.¹⁹ Via resolutie 2774 drong de Raad aan op een snelle beëindiging van het conflict en op een duurzame vrede tussen Oekraïne en de Russische Federatie.²⁰ Tot slot veroordeelde de Raad in drie perscommuniqués de afschuwelijke terroristische aanslag die plaatsvond buiten een bank in de stad Kunduz in Noord-Afghanistan; hij veroordeelde in de krachtigste bewoordingen de aanslag van 11 februari op de Multidimensionale Geïntegreerde Stabilisatiemissie van de Verenigde Naties in de Centraal-Afrikaanse Republiek (MINUSCA), waarbij een vredeshandhaver op langeafstandspatrouille om burgers te beschermen werd gedood; en ten slotte heeft de Raad de tragische dood van personeelslid Ahmed van het Wereldvoedselprogramma (WVP) op 10 februari in Houthis-gevangenschap krachtig veroordeeld en zijn diepste medeleven betuigd aan de familie en de Verenigde Naties.²¹

Mensenrechtenraad

Op 7 februari is de Mensenrechtenraad bijeengekomen voor de 37ste extra buitengewone sessie met de focus op de situatie in de Democratische Republiek Congo.²² Om een dergelijke speciale

14 Statement by the President of the Security Council, Veiligheidsraad S/PRST/2025/2, 24 januari 2025.

15 Security Council Press Statement on Sudan, Veiligheidsraad SC/15988, 31 januari 2025; 'Security Council Press Statement on Terrorist Attacks in Republic of Benin', Veiligheidsraad SC/15980, 24 januari 2025.

16 Briefing Security Council on Worsening Situation in Democratic Republic of Congo, Senior Official Says Actions Endangering Civilians, UN 'Will Not Be Tolerated', Veiligheidsraad SC/15981, 26 januari 2025.

17 VN, 'Security Council in Review February 2024', SCPCRB/SCAD, februari 2025.

18 Resolutie 2772 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (17 februari 2025), UN Doc S/RES/2772.

19 Resolutie 2773 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (21 februari 2025), UN Doc S/RES/2773.

20 Resolutie 2774 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (24 februari 2025), UN Doc S/RES/2774.

21 Security Council Press Statement on Terrorist Attack in Afghanistan, Veiligheidsraad SC/15992, 12 februari 2025; Security Council Press Statement on Attack against Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Central African Republic, Veiligheidsraad SC/15994, 13 februari 2025; Security Council Press Statement on Houthis Detention of United Nations, International Non-governmental Organization Workers, Veiligheidsraad SC/15995, 13 februari 2025.

22 'Human Rights Council to Hold Special Session on the Democratic Republic of the Congo on 7 February 2025', OHCHR 4 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/human-rights-council-hold-special-session-democratic-republic-congo-7?sub-site=HRC.

zitting bijeen te roepen is de steun van één-derde van de Raad vereist; in dit geval hebben 27 landen van de 47 voor gestemd.²³ Sinds 2022 maakt de rebellengroep M23, in samenwerking met Rwandese troepen, een opmars tegen het Congolese leger om zo de macht over, onder anderen, de grondstoffen in het land op te eisen.²⁴ In de nacht van 26 op 27 januari 2025 heeft de rebellengroep de stad Goma in Oost-Congo veroverd, waarbij meer dan 900 mensen om het leven kwamen. Vervolgens hebben de rebellen een staakt-het-vuren afgekondigd.²⁵ M23 heeft dit staakt-het-vuren geschonden en heeft inmiddels ook de stad Bukavu ingenomen.²⁶ De Raad heeft tijdens de speciale sessie resolutie A/HRC/37/L.1 aangenomen waarmee een onderzoeksmissie wordt opgericht naar de ernstige mensenrechtenschendingen en -misbruiken, en schendingen van het humanitair oorlogsrecht die werden begaan in de provincies Noord-Kivu en Zuid-Kivu, in het oosten van Congo. De Raad richtte verder een onafhankelijke onderzoekscommissie²⁷ op om het werk van de onderzoeksmissie voort te zetten.²⁸ De resolutie veroordeelt in het bijzonder conflict-gerelateerd seksueel geweld en gender-gerelateerd geweld, standrechtelijke executies, ontvoeringen, gedwongen verdwijningen, gerichte aanvallen op mensenrechtenverdedigers, journalisten, andere actoren uit het maatschappelijk middenveld en vredeshandhavers, en het bombarderen van locaties voor ontheemden, ziekenhuizen en scholen.²⁹ Middels de resolutie eist de Raad ook dat de M23 onmiddellijk alle vijandige acties in de bezette gebieden staakt en zich terugtrekt.³⁰ Ook eist de resolutie dat de Rwandese Defensiemacht haar steun aan de M23 zou staken en zich dringend zou terugtrekken uit het grondgebied van de Democrati-

23 'Human Rights Council to Hold Special Session on the Democratic Republic of the Congo on 7 February 2025', *OHCHR* 4 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/human-rights-council-hold-special-session-democratic-republic-congo-7?sub-site=HRC.

24 'Nederlandse VN-baas in Congo: 'Bevolking lijdt verschrikkelijk'', *NOS* 31 januari 2025, beschikbaar via nos.nl/nieuwsuur/artikel/2554020-nederlandse-vn-baas-in-congo-bevolking-lijdt-verschrikkelijk.

25 'Rebellen melden stad Goma in Oost-Congo in handen te hebben', *NOS* 27 januari 2025, beschikbaar via nos.nl/artikel/2553433-rebellen-melden-stad-goma-in-oost-congo-in-handen-te-hebben; 'Staakt-het-vuren in oosten Congo na gewelddadige overname stad Goma', *NOS* 3 februari 2025, beschikbaar via nos.nl/artikel/2554435-staakt-het-vuren-in-oosten-congo-na-gewelddadige-overname-stad-goma.

26 'Rebellen schenden staakt-het-vuren in oosten van Congo', *NOS* 5 februari 2025, beschikbaar via nos.nl/artikel/2554662-rebellen-schenden-staakt-het-vuren-in-oosten-van-congo; '11 doden na explosie bij bijeenkomst M23-leiders in oosten Congo', *NOS* 27 februari 2025, beschikbaar via nos.nl/artikel/2557512-11-doden-na-explosie-bij-bijeenkomst-m23-leiders-in-oosten-congo.

27 Een onderzoeksmissie (of *Fact-Finding Mission*) heeft als doel het vaststellen van de feitelijke situatie, terwijl een onderzoekscommissie (of *Commission of Inquiry*) het mandaat heeft om bewijs voor internationale schendingen te identificeren en verzamelen.

28 Resolutie A/HRC/37/L.1, VN Mensenrechtenraad, 7 februari 2025.

29 'Human Rights Council Establishes Fact-Finding Mission on Human Rights Abuses and Violations in the Provinces of North Kivu and South Kivu in the Democratic Republic of the Congo, Also Establishes Independent Commission of Inquiry to Continue Work of the Fact-Finding Mission', *OHCHR* 7 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/news/2025/02/human-rights-council-establishes-fact-finding-mission-human-rights-abuses-and?sub-site=HRC.

30 'Human Rights Council Establishes Fact-Finding Mission on Human Rights Abuses and Violations in the Provinces of North Kivu and South Kivu in the Democratic Republic of the Congo, Also Establishes Independent Commission of Inquiry to Continue Work of the Fact-Finding Mission', *OHCHR* 7 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/news/2025/02/human-rights-council-establishes-fact-finding-mission-human-rights-abuses-and?sub-site=HRC.

sche Republiek Congo, om bij te dragen aan het voorkomen van verdere schendingen en misbruiken van de mensenrechten.³¹

Voorafgaand aan de 58^e sessie van de Mensenrechtenraad publiceerde de VN Groep van Onafhankelijke Experts op Belarus haar bevindingen in een rapport waarin wordt vastgesteld dat de overheid van Belarus zich schuldig heeft gemaakt aan wijdverspreide mensenrechtenschendingen tegen de burgerbevolking van het land, waarvan sommige neerkomen op misdaden tegen de menselijkheid, als onderdeel van een brutale poging om alle oppositie tegen het bewind van president Aleksandr Loekasjenko de kop in te drukken.³² Eerder had de VN Groep al stevige kritiek op de verkiezingen waarbij Loekasjenko was verkozen. Er waren namelijk geen internationale onpartijdige waarnemers present en sinds 2020 zijn echte en vermeende leden van de oppositie het slachtoffer geworden van willekeurige arrestaties en opsluiting, martelingen en werd hen het recht op een eerlijk proces ontnegd.³³ De uitgebreide onderdrukking is effectief gebleken; met honderdduizenden Belarussen die de afgelopen jaren ballingschap in het buitenland verkozen en meer dan 1200 politieke gevangenen die nog steeds vastzitten, waren er geen kandidaten om echte oppositie te voeren tegen de huidige leider, aldus de Groep.³⁴ Het huidige rapport concludeert dat mannen en vrouwen in detentie routinematig worden onderworpen aan marteling en mishandeling, waaronder mishandeling, elektrische schokken en bedreigingen om niet alleen gevangenen maar ook hun partners te verkrachten.³⁵ Veiligheidstroepen vertoonden opvallende wreedheid jegens LHBTIQ+ individuen, waarbij ze fysiek geweld en ontmenselijkende taal hebben gebruikt.³⁶ Door de wetten over 'extremisme' aan te passen, advocaten te vervolgen en de Orde van Advocaten feitelijk onder controle van het ministerie van Justitie te plaatsen, hebben de staatsautoriteiten een systeem opgezet dat systematisch de rechten van

31 'Human Rights Council Establishes Fact-Finding Mission on Human Rights Abuses and Violations in the Provinces of North Kivu and South Kivu in the Democratic Republic of the Congo, Also Establishes Independent Commission of Inquiry to Continue Work of the Fact-Finding Mission', *OHCHR* 7 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/news/2025/02/human-rights-council-establishes-fact-finding-mission-human-rights-abuses-and?sub-site=HRC.

32 'Belarus: Human rights violations remain rampant, some amounting to crimes against humanity, UN Group of Experts says', *OHCHR* 11 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/belarus-human-rights-violations-remain-rampant-some-amounting-crimes-against?sub-site=HRC.

33 'Belarus: Outcome of presidential elections likely to result in continuing human rights violations, Experts say', *OHCHR* 29 January 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/01/belarus-outcome-presidential-elections-likely-result-continuing-human-rights?sub-site=HRC.

34 'Belarus: Outcome of presidential elections likely to result in continuing human rights violations, Experts say', *OHCHR* 29 January 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/01/belarus-outcome-presidential-elections-likely-result-continuing-human-rights?sub-site=HRC.

35 'Belarus: Human rights violations remain rampant, some amounting to crimes against humanity, UN Group of Experts says', *OHCHR* 11 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/belarus-human-rights-violations-remain-rampant-some-amounting-crimes-against?sub-site=HRC.

36 'Belarus: Human rights violations remain rampant, some amounting to crimes against humanity, UN Group of Experts says', *OHCHR* 11 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/belarus-human-rights-violations-remain-rampant-some-amounting-crimes-against?sub-site=HRC.

Belarussische burgers op een eerlijk proces schendt.³⁷ De VN Groep benadrukt het belang van gerechtelijke verantwoording voor het beëindigen van de cultuur van straffeloosheid.³⁸

Voorafgaand aan de sessie heeft ook de VN onderzoeksmissie in Syrië een rapport gepubliceerd met uitgebreide getuigenissen; meer dan 2000 getuigenverklaringen, waaronder ruim 550 interviews met overlevenden van marteling.³⁹ In december en januari bezochten twee commissie-teams massagraven en voormalige staatsdetentiecentra in het gebied van Damascus, waaronder de beruchte Eerste Militaire Gevangenis (Sednaya), Militaire Inlichtingendienst 235 en de inlichtingendiensten van de luchtmacht in Mezzeh en Harasta. Ze ontdekten dat, hoewel veel van het bewijs en de documentatie in detentiefaciliteiten was verbrand of vernietigd, er nog aanzienlijke hoeveelheden over waren. Overlevenden en getuigen hebben aan de Commissie beschreven hoe gevangenen die leden aan verwondingen door martelingen, ondervoeding, ziektes en aandoeningen werden achtergelaten om langzaam te sterven in verschrikkelijke pijn, of werden weggevoerd om te worden geëxecuteerd. Voedselrantsoenen waren karig of besmet, er was een gebrek aan drinkwater en voldoende kleding; ook was er onvoldoende ruimte om zelfs maar te gaan liggen om te slapen, op koude vloeren met alleen een deken als matras. Overlevenden meldden de praktijk om lijken dagenlang in gemeenschappelijke cellen te laten liggen. Nu de nieuwe interim-regering voor het eerst sinds 2011 toegang heeft verleend tot Syrië, is de Commissie van plan haar onderzoeken in de komende maanden te verdiepen, met ongekeerde toegang tot locaties en overlevenden, die niet langer bang zijn voor represailles voor het afleggen van hun getuigenissen. 'Zaken die voor nationale rechtbanken buiten Syrië zijn gebracht, op basis van het principe van universele jurisdictie, hebben geleid tot belangrijke veroordelingen van daders van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid op midden- en lager niveau', aldus commissaris Hanny Megally.⁴⁰ De commissaris geeft aan te hopen om nu geloofwaardige nationale rechtvaardigheidsinitiatieven te zien, waarin overlevenden en families een centrale rol kunnen spelen. De onderzoeksmissie staat klaar om te helpen samen met Syrische mensenrechten- en familieverenigingen en de VN-partners, waaronder de Syrië bewijzenbank (IIIM) en de *Independent Institution on Missing Persons in the Syrian Arab Republic* (IIMP).⁴¹

37 'Belarus: Human rights violations remain rampant, some amounting to crimes against humanity, UN Group of Experts says', *OHCHR* 11 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/belarus-human-rights-violations-remain-rampant-some-amounting-crimes-against?sub-site=HRC.

38 'Belarus: Human rights violations remain rampant, some amounting to crimes against humanity, UN Group of Experts says', *OHCHR* 11 februari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/belarus-human-rights-violations-remain-rampant-some-amounting-crimes-against?sub-site=HRC.

39 'Web of Agony': UN Commission's report unveils depths of former government's detention crimes during first decade of Syrian war' *OHCHR* 27 januari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/01/web-agony-un-commissions-report-unveils-depths-former-governments-detention?sub-site=HRC.

40 'Web of Agony': UN Commission's report unveils depths of former government's detention crimes during first decade of Syrian war' *OHCHR* 27 januari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/01/web-agony-un-commissions-report-unveils-depths-former-governments-detention?sub-site=HRC.

41 'Web of Agony': UN Commission's report unveils depths of former government's detention crimes during first decade of Syrian war' *OHCHR* 27 januari 2025, beschikbaar via www.ohchr.org/en/press-releases/2025/01/web-agony-un-commissions-report-unveils-depths-former-governments-detention?sub-site=HRC.

Rassendiscriminatiecomité

Van 25 november tot 13 december 2024 heeft de 114e sessie van het Rassendiscriminatiecomité plaatsgevonden, waar Ecuador, Saudi-Arabië, Monaco, Armenië, Griekenland en Kenia onder de loep werden genomen.⁴²

Verder heeft het Comité op 12 december 2024, onder de procedure voor vroegtijdige waarschuwingen en dringende maatregelen, een besluit gepubliceerd aangaande het conflict tussen Israël en de Palestijnse Gebieden.⁴³ Hierin benoemde het Comité zorgen over het negeren van eerdere uitspraken en aanbevelingen van het Comité en andere internationale hoven en organisaties door Israël.⁴⁴ Het Comité is specifiek verontrust over het voortdurende gebrek aan naleving van internationaal recht, waardoor de internationale rechtsorde wordt ondermijnd.⁴⁵

Over de situatie in het land benoemde het de brute aanvallen op onschuldige vrouwen, kinderen en mannen in Gaza, het doden van meer dan 44.500 Palestijnen, het verwonden van meer dan 105.000 Palestijnen en meer dan 10.000 Palestijnen die naar verluidt vermist zijn of onder het puin vastzitten.⁴⁶ Ook benoemde het de vernietiging van huizen en civiele infrastructuur, de ontheemding van ongeveer 1,9 miljoen Palestijnen, de ongekennde hongersnood, en het doden van gezondheidswerkers en journalisten in de Gazastrook.⁴⁷ In dit kader is het Comité ernstig bezorgd over de niet naleving van de verplichtingen door Israël om oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide te voorkomen.⁴⁸ Ook uitte het Comité zwaarwegende zorgen over de verslechterde mensenrechtensituatie in de Westelijke Jordaanoever. Recente rapporten benoemen het feit dat gemiddeld drie kinderen per week worden gedood door Israëlische strijdkrachten, het toenemende gebruik van militaire middelen en wapens, meer dan achthonderd gedode en zeshonderd verwonde, en 6300 ontheemde Palestijnen.⁴⁹ Daarnaast uitte het ook verontrustende berichten over verdere verspreiding van geweld naar andere landen in de regio, waaronder in Libanon en Syrië.⁵⁰

Het Comité roept op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, om vrijlating van de gijzelaars door zowel Hamas als Israël, en om de afspraak over het staakt-het-vuren in Libanon van 27

42 'Committee on the Elimination of Racial Discrimination Closes One Hundred and Fourteenth Session, Issues Concluding Observations on the Reports of Armenia, Ecuador, Greece, Kenya, Monaco and Saudi Arabia', *OHCHR* 19 december 2025.

43 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

44 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

45 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

46 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

47 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

48 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

49 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

50 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), *CERD* 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

november 2024 te respecteren. Daarnaast roept het specifiek Israël op om de verplichtingen onder internationaal recht na te leven.⁵¹

Vrouwenrechtencomité

Op 24 januari 2025 verwelkomden mensenrechtenexperts het verzoek van de aanklager van het Internationaal Strafhof om arrestatiebevelen uit te vaardigen voor senior Taliban-leiders Haibatullah Akhundzada en Abdul Hakim Haqqani voor misdrijven tegen de menselijkheid op het gebied van gender.⁵² 'Dit is een belangrijke stap in het streven naar gerechtigheid voor de misdaden tegen de menselijkheid begaan tegen Afghanen',⁵³ aldus de experts. De zaak markeert een historisch moment, onder meer omdat het bevestigt dat misdrijven gebaseerd op gender ook misdrijven omvatten die gebaseerd zijn op seksuele geaardheid, genderidentiteit, expressie en geslachtskenmerken.⁵⁴

De 90e sessie van het vrouwenrechtencomité heeft van 3 tot 21 februari 2025 plaatsgevonden. In de sessie zijn onder meer de rapporten over de lidstaten Belarus, Belize, Congo, de Democratische Republiek Congo, Liechtenstein, Luxemburg, Nepal en Sri Lanka besproken.⁵⁵ In de *closing statements* werd het rapport over de Democratische Republiek Congo voornamelijk uitgelicht. Het Comité uitte namelijk ernstige zorgen over het wijdverspreide conflict-gerelateerde seksuele geweld in de provincies in het oosten.⁵⁶ 94 procent van de slachtoffers van het benoemde seksuele geweld zijn vrouwen en meisjes. Het geweld wordt regelmatig gebruikt als een wapen in oorlogvoering om rivaliserende groepen te straffen en angst in te boezemen bij burgers.⁵⁷ Het Comité riep de Democratische Republiek Congo op om een strategie aan te nemen om seksueel geweld uit te bannen en hiervoor voldoende middelen vrij te maken. Daarnaast vroeg het Comité om campagnes op te richten om bewustwording te creëren en lessen op het gebied van gendergelijkheid te integreren in het schoolcurriculum, om zo patriarchale normen, misogynie, en gemilitariseerde mannelijkheid te verbannen.⁵⁸ Verder bekritiseerde het Comité de zeer geringe deelname van vrouwen in vredesprocessen, waaronder in het Nairobi/Luanda vredesproces. In dit kader riep het Comité de Democratische Republiek Congo ook op tot gelijkwaardig leiderschap van vrouwen bij conflictoplossing, vredesopbouw en wederopbouw

51 'Decision on Israel and the State of Palestine', Decision 2 (2024), CERD 12 december 2024, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cerd/decisions-statements-and-letters>.

52 'Afghanistan: UN experts welcome ICC Prosecutor's application for arrest warrants for senior Taliban officials', OHCHR 24 januari 2025.

53 'Afghanistan: UN experts welcome ICC Prosecutor's application for arrest warrants for senior Taliban officials', OHCHR 24 januari 2025.

54 'Afghanistan: UN experts welcome ICC Prosecutor's application for arrest warrants for senior Taliban officials', OHCHR 24 januari 2025.

55 'Summary of the 2147th meeting', CEDAW/C/SR.2147, 25 februari 2025.

56 'Closing remarks of the Ninetieth session of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women', Ms. Nahla Haidar, Chairperson of the CEDAW Committee.

57 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', OHCHR 24 februari 2025.

58 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', OHCHR 24 februari 2025.

na conflicten in de regio, waarbij hun gelijkwaardige deelname aan besluitvorming en hervormingen van de veiligheidssector gewaarborgd moet worden.⁵⁹

Ten slotte was het Comité ernstig bezorgd over de grote ontheemding van miljoenen burgers in Congo, waaronder voornamelijk vrouwen en kinderen. Daarin was het verontrust over de overbevolking en slechte omstandigheden in kampen voor ontheemden, die verergerd zijn door aanhoudende aanvallen en waardoor veel vrouwen en kinderen gedwongen zijn tot secundaire ontheemding.⁶⁰ In dit kader wees het Comité op het feit dat er een ernstig gebrek is aan water, voedsel en basisvoorzieningen, waardoor veel ontheemde vrouwen en meisjes gedwongen worden tot seksuele uitbuiting, waaronder 'overlevingsseks'.⁶¹ Het Comité drong erop aan om onder de humanitaire hulp te versterken en distributie van voedsel en water te verbeteren. Ook riep het op tot dringende maatregelen om 'overlevingsseks' te voorkomen door betere bescherming, meer genderbewuste controles en veilige toegang tot basisvoorzieningen.⁶² Het Comité gaf voor het eerst aanbevelingen aan de internationale gemeenschap in de slotopmerkingen, waaronder het ondersteunen van een vreedzame oplossing van het conflict, het garanderen van aansprakelijkheid voor conflict-gerelateerd seksueel geweld en het bieden van financiële en technische ondersteuning in de bescherming van vrouwen en meisjes tegen conflict-gerelateerd seksueel geweld.⁶³

Kinderrechtencomité

Ook het Kinderrechtencomité kaartte de ernstige situatie in de Democratische Republiek Congo aan.⁶⁴ Hierin focuste het de aandacht op het escalerende geweld rondom Noord- en Zuid-Kivu, waar gewapende groepen het steeds meer gemunt hebben op ontheemde kinderen en kinderen op straat. Naarmate het conflict zich uitbreidt naar deze nieuwe gebieden, wijzen recente rapporten op een toename in kinderrekrutering, ontvoeringen, seksueel geweld en moorden.⁶⁵ Seksueel geweld is onderdeel geworden van het dagelijkse leven van een toenemend aantal kinderen in deze gebieden.⁶⁶ Daarnaast blijven scholen en ziekenhuizen doelwitten in dit conflict, waardoor de weinige operationele faciliteiten moeite hebben om aan de groeiende vraag aan noodhulp te voldoen.⁶⁷ Het Comité riep op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, en benadrukt

59 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', *OHCHR* 24 februari 2025.

60 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', *OHCHR* 24 februari 2025.

61 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', *OHCHR* 24 februari 2025.

62 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', *OHCHR* 24 februari 2025.

63 'UN women's rights committee publishes findings on Belarus, Belize, Congo, Democratic Republic of the Congo, Liechtenstein, Luxembourg, Nepal and Sri Lanka', *OHCHR* 24 februari 2025.

64 'Children in DRC endure grave violations under siege, UN Committee warns', *OHCHR* 20 februari 2025.

65 'Children in DRC endure grave violations under siege, UN Committee warns', *OHCHR* 20 februari 2025.

66 'Children in DRC endure grave violations under siege, UN Committee warns', *OHCHR* 20 februari 2025.

67 'Children in DRC endure grave violations under siege, UN Committee warns', *OHCHR* 20 februari 2025.

de noodzaak om de ernstige schendingen van kinderrechten te onderzoeken en de daders verantwoordelijk te houden.⁶⁸

Van 13 tot 31 januari 2025 vond de 98e sessie van het Kinderrechtencomité plaats. In deze sessie stonden de rapporten over Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, St. Kitts & Nevis en Slowakije centraal.⁶⁹ Ten aanzien van Gambia uitte het Comité zorgen over het feit dat recente statistieken onthulden dat ongeveer 90 procent van de kinderen in Gambia onderworpen is aan variërende vormen van geweld.⁷⁰ Het benadrukte de kwetsbaarheid van meisjes en kinderen met een handicap. Daarnaast benadrukte het Comité het probleem van seksuele uitbuiting en misbruik, zowel online als in de context van reizen en toerisme. Het drong er bij Gambia op aan de wetgeving te handhaven om kinderen te beschermen tegen alle vormen van geweld. Het riep op tot versterking van de capaciteit van het beschermingssysteem om gevallen van geweld op te sporen en aan te pakken.⁷¹

Verder stipte het Comité ten aanzien van Slowakije haar zorgen aan wat betreft de hoge percentages van kinderen met een handicap die in instellingen worden geplaatst en de ontoereikende steun voor hen en hun families. Slowakije werd aanbevolen om de strategie en het actieplan te actualiseren en een aanpak te hanteren die tegemoetkomt aan de behoeften van kinderen en hun families. Hierin moet de nadruk liggen op het voorkomen van institutionalisering en het waarborgen van toegang tot passende diensten.⁷² Het Comité was ook bezorgd over de voortdurende segregatie van Roma-kinderen in het onderwijs en hun onevenredige plaatsing in instellingen voor speciaal onderwijs. Het Comité riep op tot dringende maatregelen om Roma-kinderen in speciale scholen en klassen te integreren in het reguliere onderwijs en om voldoende middelen toe te wijzen voor desegregatie-initiatieven.⁷³

Comité voor economische, sociale en culturele rechten

Het Comité voor Economische, Sociale en Culturele Rechten opende zijn 77e zitting in februari, waar het de rapporten beoordeelde van Kroatië, Peru, de Filippijnen, Rwanda en het Verenigd Koninkrijk. Er zijn vijf nieuwe leden aan het Comité toegevoegd: Lazhari Bouzid (Algerije), Peijie Chen (China), Charafat El Yedri Afailal (Marokko), Giuseppe Palmisano (Italië) en Laura Elisa Pérez (Mexico).⁷⁴ Wat Kroatië betreft, uitte het Comité haar bezorgdheid over de gerapporteerde

68 'Children in DRC endure grave violations under siege, UN Committee warns', *OHCHR* 20 februari 2025.

69 'UN Child Rights Committee publishes findings on Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, Saint Kitts and Nevis, and Slovakia', *OHCHR* 6 februari 2025.

70 'UN Child Rights Committee publishes findings on Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, Saint Kitts and Nevis, and Slovakia', *OHCHR* 6 februari 2025.

71 'UN Child Rights Committee publishes findings on Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, Saint Kitts and Nevis, and Slovakia', *OHCHR* 6 februari 2025.

72 'UN Child Rights Committee publishes findings on Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, Saint Kitts and Nevis, and Slovakia', *OHCHR* 6 februari 2025.

73 'UN Child Rights Committee publishes findings on Ecuador, Eritrea, Gambia, Honduras, Peru, Saint Kitts and Nevis, and Slovakia', *OHCHR* 6 februari 2025.

74 'Committee on Economic, Social and Cultural Rights Opens Seventy-Seventh Session', *CESCR*, 10 februari 2025.

uitbuiting van migrerende werknemers en het stelsel van sociale uitkeringen.⁷⁵ Voor Peru uitte het Comité haar bezorgdheid over het hoge percentage van de beroepsbevolking in de informele sector en seksueel geweld tegen kinderen in de Condorcanqui-regio.⁷⁶ Aan het Verenigd Koninkrijk stelde het Comité vragen over de gerapporteerde discriminerende wetgeving voor asielzoekers en de grote armoede onder kinderen.⁷⁷ Het Comité onderwierp Rwanda aan talrijke vragen over de politieke vertegenwoordiging van vrouwen, de loonverschillen tussen mannen en vrouwen en hoe de staat discriminatie en stereotypen tegen vrouwen bestreed.⁷⁸ Ten aanzien van de Filippijnen uitte het Comité verschillende zorgen over de meer dan 300 moorden op mensenrechtenverdedigers sinds de laatste herziening, waardoor de Filippijnen het op twee na slechtst gerangschikte land is voor de moorden op mensenrechtenverdedigers. Verder sprak het Comité over hoe inheemse volken nog steeds geconfronteerd worden met schendingen van de ESCR-rechten en beschrijvingen van voorouderlijk land door de winningsindustrieën.⁷⁹ Tot slot riep het Comité in een persbericht staten op om hun belastingbeleid te ontwikkelen en uit te voeren om economische, sociale en culturele rechten te bevorderen en de grote ongelijkheid te verminderen.⁸⁰

Het Comité tegen foltering en het Subcomité voor de preventie van foltering

Het Subcomité heeft in de afgelopen periode zowel de Democratische Republiek Congo als Bolivia bezocht en in beide landen vergelijkbare problemen aangetroffen.⁸¹ Voor de Democratische Republiek Congo geldt dat er weliswaar vooruitgang is geboekt met het instellen van een nationaal preventief mechanisme tegen foltering, maar dat een snelle implementatie noodzakelijk is vanwege de onmenselijke omstandigheden in gevangenissen, met name vanwege de overbevolking. Het Subcomité zal een vertrouwelijk verslag indienen.⁸² In Bolivia uitte het subcomité vergelijkbare zorgen over het hoge aantal preventieve opsluitingen en overbevolking in gevangenissen.⁸³ Het Subcomité was ook van plan om Servië in het eerste kwartaal van 2025 te bezoeken.

75 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Welcome Croatia's Anti-Discrimination Measures, Raise Issues Concerning Reported Exploitation of Migrant Workers and the Social Benefit Scheme', CESCR, 11 februari 2025.

76 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Welcome Peru's National Action Plan on Business and Human Rights, Ask about the High Percentage of the Workforce in the Informal Sector and Sexual Violence against Children in the Condorcanqui Region', CESCR, 13 februari 2025.

77 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Commend the United Kingdom on Steps Taken to Provide a Real Living Wage, Ask Questions on Reported Discriminatory Legislation for Asylum Seekers and High Levels of Child Poverty', CESCR, 14 februari 2025.

78 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Congratulate Rwanda on Number of New Jobs Created, Ask Questions on Women's Political Representation and Recognising the Cultures of Rwanda's Different Ethnic Groups', CESCR, 18 februari 2025.

79 'Experts of the Committee on Economic, Social and Cultural Rights Welcome the Philippines' Human Rights Commitments, Ask about Attacks on Human Rights Defenders, Indigenous Land Rights and Drug Use Policies', CESCR, 19 februari 2025.

80 'Fair and effective tax policies needed to advance economic, social and cultural rights and equality, UN committee says', CESCR, 28 februari 2025.

81 'DRC: Torture prevention mechanism urgently needed amid inhuman prison conditions', SPT, 11 december 2024.

82 'DRC: Torture prevention mechanism urgently needed amid inhuman prison conditions', SPT, 11 december 2024.

83 'Bolivia: Despite progress, tackling overcrowding in prisons remains pressing', SPT, 18 december 2024.

ken, maar dit moest worden uitgesteld vanwege het gebrek aan financiering als gevolg van de aanhoudende liquiditeitscrisis bij de VN.

Het Comité voor Rechten van Migrerende Werknemers en hun Familieleden

Het Comité inzake de bescherming van de rechten van alle migrerende werknemers en hun gezinsleden hield in december zijn 39e zitting, waar het de verslagen van Benin, Egypte, Peru en de Seychellen beoordeelde.⁸⁴ Tijdens de openingszitting verwelkomde het Comité, het feit dat Zimbabwe het Verdrag had geratificeerd.⁸⁵ Helaas zijn geen van de 60 landen die het Verdrag hebben geratificeerd lid van de Europese Unie, en het blijft het minst geratificeerde van de belangrijkste mensenrechtenverdragen.⁸⁶

Tijdens de zitting gaf het Comité verschillende positieve en negatieve punten voor elk ingediend land. Hieronder volgen de vier belangrijkste punten die elk van de landen kan meenemen om de omstandigheden voor arbeidsmigranten en hun families te verbeteren. Ten aanzien van Benin uitte het Comité zijn bezorgdheid over het gebrek aan gedetailleerde informatie over migranten, waaronder het aantal buitenlandse migranten en hun omstandigheden, grote hiaten in arbeidsuitbuiting en het gebruik van kinderarbeid.⁸⁷ Wat Egypte betreft, besprak het Comité de vertragingen bij het aannemen van relevante arbeidswetten en het toegenomen aantal invallen in gemeenschappen met migranten, waaronder een golf van willekeurige arrestaties en detentie. Over Peru merkte het Comité op dat de nieuwe migratiewet van 2017 en de nieuwe speciale en uitzonderlijke administratieve sanctieprocedures (PASEE) een stap terug betekenen voor de bescherming van arbeidsmigranten, waarbij wordt afgestapt van een alomvattende benadering op basis van mensenrechten, naar een beperkte benadering op basis van openbare orde en nationale veiligheid.⁸⁸ Wat de Seychellen betreft, uitte het Comité tot slot zijn bezorgdheid over het feit dat migrantenkinderen wettelijk zijn uitgesloten van gratis openbaar onderwijs en dat migrantengezinnen geen nationale gezondheidszorg ontvangen.⁸⁹

84 'Committee on the Rights of Migrant Workers Opens Thirty-Ninth Session', CMW, 02 december 2024.

85 'Committee on the Rights of Migrant Workers Opens Thirty-Ninth Session', CMW, 02 december 2024.

86 'Committee on the Rights of Migrant Workers Opens Thirty-Ninth Session', CMW, 02 december 2024.

87 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Benin, Egypt, Peru and Seychelles', CMW, 18 december 2024.

88 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Benin, Egypt, Peru and Seychelles', CMW, 18 december 2024.

89 'UN Committee on Migrant Workers publishes findings on Benin, Egypt, Peru and Seychelles', CMW, 18 december 2024.